Kaupunginvaltuusto	§ 89	22.09.2020
Kaupunginhallitus	§ 86	29.03.2021

Nina Söderlundin aloite koskien kirjojen poistamista kirjastoista

735/12.07.02.00/2020

Kaupunginvaltuusto 22.09.2020 § 89

Päätös

Kaupunginvaltuusto merkitsi seuraavan aloitteen tiedoksi:

"Kirjojen poistaminen kirjastoista

Kaikkien kirjastojen on luonnollisesti tehtävä säännöllisesti kirja- ja aineistopoistoja. Normaalisti asukkaille annetaan mahdollisuus hakea kirjastoista poistettavia kirjoja ja aineistoja itselleen. Joskus ilmaiseksi, joskus pientä rahasummaa vastaan.

Elokuussa 2020 kaupungin kirjastopäällikkö kuitenkin päätti, että Nauvon kirjastosta poistetaan ja hävitetään 13 000–14 000 kirjaa. Lainaajille, asukkaille, lapsille tai osa-aika-asukkaille (jotka hekin ovat paikallisten kirjastojen ahkeria käyttäjiä) ei annettu mitään mahdollisuutta hakea itselleen kiinnostavia kirjoja. Asiasta ei tiedotettu lainkaan.

Koska Nauvon kirjasto on toiminut viime syksystä lähtien paljon pienemmissä tiloissa Karusellen-päiväkodin muutettua tilapäisesti kirjaston tiloihin, valtaosa kirjoista oli säilössä laatikoissa. Nämä kirjat oli tarkoitus siirtää takaisin kirjastoon syyskuussa. Silloin oli tarkoitus käydä läpi, mitkä kirjat voidaan poistaa, ja antaa asukkaille mahdollisuus hakea kirjoja itselleen.

Suurimman osan Nauvon kirjaston kirjoista määrääminen hävitettäviksi seulomatta niitä mitenkään on skandaali, ja on helppo ymmärtää, että monet ovat asiasta varsin tuohtuneita. Kirjojen joukossa on saattanut olla monia todellisia harvinaisuuksia, myös sellaisia, joita nauvolaiset ovat vuosikymmenten ajan lahjoittaneet hyvässä uskossa juuri Nauvon kirjastoon.

Allekirjoittanut vaatii, ettei tällaista tapahdu uudelleen ja että asukkaille on aina annettava mahdollisuus hakea poistettavia kirjoja itselleen. Myös erityisesti saaristossa aktiivista kolmatta sektoria voidaan tarvittaessa käyttää apuna lajittelussa."

_____

Kaupunginhallitus 29.03.2021 § 86

Valmistelija Kirjastopäällikkö Karolina Zilliacus, puh. 040 488 5878
Esittelijä Kaupunginjohtaja Patrik Nygrén, puh. 040 511 4383
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Keväällä 2019 kiinteistöosasto ilmoitti minulle, että Nauvon päiväkoti on

tyhjennettävä ja siirrettävä väistötiloihin peruskorjauksen ajaksi. Ehdotuksena oli, että päiväkoti muuttaisi kirjaston tiloihin ja että kirjasto muuttaisi siksi aikaa, arviolta noin vuodeksi, väistötiloihin. Ilmoitin kiinteistöosastolle, että kirjaston siirtäminen ei ole helppo projekti ja että aikaa on liian vähän mahdollisimman tarkoituksenmukaisen muuton toteuttamiseen. Erilaisia kirjaston väistötiloiksi soveltuvia tiloja tutkittiin Nauvossa, mutta sopivia tiloja ei löydetty. Aluekonttorin siipeen muuttaminen oli alusta saakka yksi mahdollisuus ja lopulta se oli ainoa jäljelle jäänyt vaihtoehto. Ilmoitin kiinteistöosastolle, että tila oli aivan liian pieni eikä tarkoituksenmukainen kirjastolle ja että kaikki kirjat eivät mahtuisi sinne.

Elokuussa 2019 pidettiin ensimmäinen kokous uudelleenjärjestelyistä Nauvossa, ja tilaan mahtuvan kirjamäärän laskenta aloitettiin.

Seuraavassa vaiheessa valittiin, mitkä kirjat siirrettäisiin aluekonttoriin ja mitkä varastoitaisiin vuoden ajaksi, jonka kirjasto toimisi väistötiloissa. Keskustelua käytiin siitä, mihin nämä kirjat sijoitettaisiin täksi ajaksi, ja vastuu niiden säilytyksestä oli täysin kiinteistöosastolla.

Kirjojen karsiminen kuuluu ammattiimme, mutta tällä kertaa aikaa oli aivan liian vähän. Koko kirjastohenkilökunta oli mukana työssä. Käytännössä kävimme läpi Excel-listoja, jotka oli poimittu kirjastojärjestelmästämme, ja valinnat tehtiin perustuen mm. materiaalin ikään, käyttöön ja siihen, oliko saman nimikkeen kappaleita jossain toisessa kaupungin kirjastossa. Tämä työ tehtiin normaalia kirjastotoimintaa ylläpidettäessä ja aivan liian tiukalla aikataululla. Kirjastohenkilökunnan osaamisen perusteella en epäile, etteikö oikeita kirjoja olisi valittu. Pois ei karsittu esimerkiksi harvinaisuuksia tai kirjoja, joilla on jokin paikallinen kytkös.

Kirjaston takaisinmuuton suunnittelu aloitettiin kesäkuussa 2020. Kirjoja oli säilytetty vuoden ajan kontissa olleissa laatikoissa. Mahdollisuudesta tarkistaa kirjojen kunto ja samalla poistaa vanhentuneet kirjat keskusteltiin. Tämän toteuttamiseksi olisi tarvittu iso tila, johon kirjat olisi voitu sijoittaa, ylimääräisiä henkilökuntaresursseja ja ylimääräistä aikaa. Mitään näistä ei ollut käytettävissä, joten päätin että kirjat poistettaisiin ja hävitettäisiin.

Kirjojen valitseminen, ostaminen, jakaminen ja poistaminen on osa kirjastoissa jatkuvasti tapahtuvaa kokoelmatyötä. Yleisistä kirjastoista annetun lain mukaan kirjastojen tehtävä on mm. ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa (6 §). Kansainvälisten suositusten mukaan noin kahdeksan prosenttia aineistosta on poistettava joka vuosi, jotta kokoelmaa voidaan pitää uudistuvana. On erityisen tärkeää, että kokoelma lapsille ja nuorille pysyy uudistuvana. Nauvon kirjakokoelma ei ole noudattanut tätä suositusta ja poistojen tarve oli suuri. Olimme tietoisia siitä, että tämä työ oli edessämme. Se, että tämä työ nyt tapahtui kiireessä, ei ollut millään lailla optimaalista, ja olisin toivonut, että se olisi tehty toisella tavalla.

Aloitteessa todetaan, että normaalisti asukkaille annetaan mahdollisuus hakea kirjastosta poistettavia kirjoja itselleen. On totta, että normaalisti myymme poistettavia kirjoja kaksi kertaa vuodessa, mutta kaikki poistettavat kirjat eivät päädy myyntiin. Valitsemme myytävät kirjat kirjan kunnon ja sisällön perusteella

ja osa kirjoista menee hävitettäviksi. Olemme jo useiden vuosien ajan tehneet yhteistyötä Kårkullan kanssa, joka hakee poistettavat kirjat käytettäväksi omassa toiminnassaan. Valtaosa kaikkien kirjastojemme poistettavista kirjoista menee Kårkullalle. Myynti on vähentynyt vuosien mittaan, koska poistettavien kirjojen ostaminen ei enää ole suosittua.

Aloitteen allekirjoittaja vaatii, että asukkaille on aina annettava mahdollisuus hakea poistettavia kirjoja itselleen. Käytännössä tämä voi olla mahdotonta, koska suurten kirjamäärien poistot voivat johtua myös esimerkiksi vesivahingosta, kuten on käynyt sekä Iniön että Paraisten kirjastossa viiden viime vuoden aikana. Kuitenkin, jos tulevaisuudessa tapahtuu jotain vastaavaa kuin Nauvossa, kirjasto käy vuoropuhelua kulttuurilautakunnan kanssa ja kuulee sen mielipiteet asiassa.

Ehdotus Kaupunginvaltuusto merkitsee edellä olevan tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

_____